

PROJEKT

UCHWAŁA NR ..... RADY MIASTA KOLNO

z dnia ..... 2021 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i poz. 1834) w związku z art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119) Rada Miasta Kolno uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kolno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Przewodniczący Rady Miasta

Mariusz Rakowski

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W MIEŚCIE KOLNO NA ROK 2022

Wprowadzenie

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022 jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych oraz związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie miasta Kolno. Jego treść oparta jest na dokumentach:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119) określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy.
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
5. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

Niniejszy dokument stanowi kontynuację i rozwinięcie działań prowadzonych w latach ubiegłych oraz stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Kolno na lata 2015 – 2024.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi umożliwia realizację działań profilaktycznych i zaradczych na szczeblu gminnym. Ustawodawca wskazał zarówno zadania, jakie mają być realizowane, formę prawną w postaci gminnego/miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zwanego dalej programem, jak i środki finansowe na realizację tych zadań. Źródłem finansowania programu są środki finansowe budżetu gminy/miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ wykorzystywane będą na realizację:

- 1) Gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
- 2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Plan wydatków i koszt wykonania gminnego/miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ustala się w budżecie gminy/miasta uchwalonym rokrocznie na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

Prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej.

Baza w mieście:

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolnie.
2. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kolnie.
3. Grupa AA „Tęcza”.
4. Świetlica Środowiskowa „Stokrotka” działająca przy Urzędzie Miasta Kolno, pełniąca funkcję placówki wsparcia dziennego prowadzonej w formie opiekuńczej.
5. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolnie.
6. Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Kolnie.
7. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Kolno.
8. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie.
9. Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży przy Szpitalu Ogólnym w Kolnie.
10. Centrum Integracji Społecznej w Kolnie.

Miasto Kolno realizuje zadania dot. profilaktyki uzależnień w środowisku lokalnym poprzez m.in. rozdysponowanie ulotek, broszur, organizację pikników rodzinnych z programem przeciwdziałania uzależnieniom, diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych i rajdów rowerowych jako alternatywnej formy spędzania czasu wolnego. Współpracuje również z dwiema kolneńskimi szkołami: Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Kolnie, Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Kolnie. Ww. szkoły realizują szkolne programy profilaktyczne.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wprowadziła obowiązek realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W skład programu wchodzi zagadnienia zawarte w art. 4¹, które stanowią, że „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin”.

W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Dodatkowo w programie opisano:

7. Kompetencje członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
9. Zasady finansowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022 oraz sposób realizacji zadań.
10. Harmonogram wydatków realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022.
11. Kontrolę realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022.

Opis realizacji ww. zadań wynikających z ustawy:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

W zależności od przedmiotu finansowania jednostki samorządu terytorialnego mogą przekazywać podmiotom leczniczym środki finansowe na podstawie przepisów dwóch ustaw:

- Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 z późn. zm.) lub

- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.).

Na podstawie badań wiadomo, że skuteczność leczenia uzależnienia od alkoholu zależy w dużym stopniu od nieprzerwanego zaangażowania pacjentów w trwające do 24 miesięcy programy terapeutyczne. Najczęściej na całość leczenia składa się program podstawowy, trwający od 6 do 8 tygodni w oddziałach całodobowych i dziennych lub około 6 miesięcy w placówkach ambulatoryjnych oraz programy: ponadpodstawowy (utrwalający zmianę) i dalszego zdrowienia (pogłębiony), trwające od czasu ukończenia programu podstawowego, których celem jest nauka zapobiegania nawrotom czynnego uzależnienia, nauka radzenia sobie bez alkoholu z emocjami, relacjami itp.

Aby przeprowadzić skuteczną terapię niezbędna jest praca terapeutyczna z pacjentem przez okres do 24 miesięcy.

Poziom finansowania świadczeń w zakresie leczenia uzależnień przez NFZ zabezpiecza najczęściej realizację tylko podstawowego programu psychoterapii uzależnienia lub tylko część świadczeń w ramach programu podstawowego.

Zadania do realizacji na rok 2022:

- 1) Doposażenie placówek lecznictwa odwykowego.

Do realizacji zadań statutowych placówki leczenia uzależnienia potrzebne jest wyposażenie placówki w podstawowe meble oraz sprzęt, jak np.: telewizor, odtwarzacz DVD, dyktafon, materace, tablice, komputer z podłączeniem do Internetu i inne. Jednostka samorządu terytorialnego może pomóc w uzupełnieniu wyposażenia placówki, ułatwiając jej realizację programów leczenia. Rekomenduje się również dofinansowanie remontu i adaptacji placówek w celu dostosowania warunków materialnych i lokalowych do prowadzenia terapii.

- 2) Dofinansowanie kształcenia pracowników placówek. Szkolenia terapeutów odbywające się w ramach zdobywania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników placówek uzależnienia od alkoholu.
- 3) Zakup materiałów edukacyjnych dot. przemocy oraz uzależnienia od alkoholu dla pacjentów i terapeutów w placówce. Systematyczne zakupy materiałów edukacyjnych na rzecz placówek leczenia uzależnienia od alkoholu bardzo ułatwiają pracę terapeutyczną. Mogą to być: książki, broszury, ulotki, czasopisma tj. „Świat problemów”, „Remedium”, „Niebieska Linia”. Szczególnie cenną pozycją dla terapeutów jest dwumiesięcznik „Terapia uzależnienia i współuzależnienia”. Prenumerata tego czasopisma przez samorząd na rzecz placówek leczenia uzależnienia ułatwi dostęp terapeutów i lekarzy do współczesnej wiedzy i praktyki klinicznej w leczeniu uzależnień.
- 4) Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz utrzymanie budynku. Podstawowe zadania punktu konsultacyjnego:

- a) motywowanie zarówno osób uzależnionych jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
  - b) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nie uzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
  - c) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, ewentualne uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu),
  - d) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
  - e) inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
  - f) gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.
- 5) W razie potrzeb sfinansowanie Pielgrzymki Trzeźwościowej do Lichenia lub Częstochowy dla osób uzależnionych i ich rodzin z terenu miasta Kolno.
- 6) Opłacenie kosztów biegłego psychologa i psychiatry orzekającego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
- 7) Dofinansowanie pracy terapeutycznej z rodziną.
- Wskazane jest, aby placówki leczenia uzależnienia w podstawowym programie terapii osób uzależnionych, organizowały sesje rodzinne i spotkania konsultacyjne dla rodzin, a w programie ponadpodstawowym i pogłębionym terapię par, terapię rodzinną lub wybrane treningi zachowań, np.: komunikacji rodzinnej, umiejętności wychowawczej, bliskości. Dla miasta może to oznaczać konieczność zakupu materiałów edukacyjnych dla pracowników placówek leczenia uzależnienia od alkoholu oraz zakup programu ponadpodstawowego lub elementów brakujących programu podstawowego, ponadpodstawowego i pogłębionego, tak aby pacjenci otrzymali pełną, kompleksową, a nie tylko podstawową ofertę leczenia.
- 8) Dofinansowanie terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem.
- W pracy z młodymi ludźmi ważne są wyjazdy terapeutyczne, turnusy rehabilitacyjne, zajęcia treningowe oraz zajęcia edukacyjno-terapeutyczne dla rodziców/opiekunów, praca terapeutyczna z całą rodziną. Rekomenduje się dofinansowanie ww. działań lub przynajmniej specyficzne dla nich elementy np. pracę z rodzicami lub całymi rodzinami.
- 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.**

- 1) Programy pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików.

Efektami doświadczeń wyniesionych z życia w rodzinie z problemem alkoholowym mogą być pewne utrwalone schematy zachowań i reakcji emocjonalnych, które utrudniają osiągnięcie zadowolenia i satysfakcji z życia, a zwłaszcza nawiązywanie bliskich relacji z innymi ludźmi w dorosłym życiu. Powstały na tym tle zespół zaburzeń przystosowania nazywany jest przez terapeutów syndromem dorosłego dziecka alkoholika (DDA). Pomoc może przybierać różne formy. Może to być: edukacja, poradnictwo, interwencja kryzysowa, motywowanie do podjęcia psychoterapii (pomoc o charakterze krótkotrwałym), psychoterapia (krótka i średnioterminowa).

- 2) Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.

Na podstawie badań naukowych określono, że w Polsce 943 tys. dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 roku życia ma rodziców z problemami wynikającymi z picia. Populacja ta stanowi 13% tej grupy wiekowej. Odsetek ten waha się od 11% wśród dzieci do 4 roku życia do prawie 15% w grupie wiekowej 13 – 17 lat. Dzieci te stanowią znaczną grupę ryzyka ze względu na kumulację różnorodnych czynników (obciążenie genetyczne, niekorzystne środowisko rozwoju, zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców, normy oraz wzorce rodzinne i środowiskowe). Istotną formą pomocy tej grupie dzieci jest włączenie ich w program realizowany w opiekuńczych i specjalistycznych (realizujące program socjoterapeutyczny) placówkach wsparcia dziennego oraz na zajęciach socjoterapeutycznych i rozwojowych, prowadzonych przez samorządy lokalne. Świetlica to popularna nazwa miejsca, gdzie udzielana jest pomoc dzieciom. Placówki wsparcia dziennego – świetlice działają na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.).

- a) udzielanie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym jest jednym z priorytetowych zadań samorządów lokalnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywa prowadzenie placówek wsparcia dziennego. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) „Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny z systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej”. Zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, Świetlica Środowiskowa „Stokrotka” działająca przy Urzędzie Miasta Kolno, jest placówką

wsparcia dziennego i prowadzona jest w formie opiekuńczej. Natomiast art. 24 ust. 2 ustawy mówi, iż placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku:

- opiekę i wychowanie,
- pomoc w nauce,
- organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

- b) ubezpieczenie budynku od OC oraz sprzętu elektronicznego służącemu dzieciom ze świetlicy.
- c) opłata abonamentowa radiowo-telewizyjna za cały rok w Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.
- d) finansowanie zajęć profilaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
- e) finansowanie wycieczek dla dzieci z rodzin alkoholowych i z rodzin z grupy ryzyka, pochodzących z miasta Kolno, organizowanych przez Urząd Miasta Kolno ze środków profilaktyki alkoholowej w tym opłata OC i NW wycieczek.
- f) remont i doposażenie budynku Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.
- g) finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka” na podstawie art. 4¹ ust. 1 pkt 3.
- h) finansowanie paczek świątecznych dla dzieci ze Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka” oraz kolacji wigilijnej w restauracji wybranej z najlepszej oferty cenowej.

3) Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

- a) upowszechnienie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym:
  - prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych,
  - włączenie się do ogólnopolskich akcji promujących życie bez przemocy,
  - finansowanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie.
- b) zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym.
- c) udział sekretarza Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- d) zwiększenie dostępności i podniesienie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.
- e) współpraca interdyscyplinarna z Policją, MOPS, PCPR, szkołami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

- 1) Przeprowadzenie lokalnej diagnozy problemów społecznych. Zlecenie zadań do wykonania firmie zewnętrznej.
- 2) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w tym również programów rekomendowanych oraz dofinansowanie obozów profilaktycznych i wycieczek organizowanych przez Kościół. Do zadań samorządu lokalnego należy wspieranie tych placówek, np. poprzez podnoszenie kompetencji nauczycieli czy realizatorów programów profilaktycznych, a przede wszystkim wdrażanie programów o potwierdzonej skuteczności i programów rekomendowanych.
- 3) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.
  - a) organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych;
  - b) organizowanie i finansowanie szkoleń przygotowujących nauczycieli do realizacji programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji;
  - c) organizowanie spotkań, narad roboczych i konferencji sprzyjających wymianie doświadczeń w zakresie pracy profilaktycznej z młodzieżą;
  - d) rekomendowanie działań edukacyjnych upowszechniających w społeczeństwie wiedzę na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży oraz promujących przekaz dotyczący konieczności zachowania abstynencji w czasie ciąży. Wiedza na temat FASD – Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych.
- 4) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
- 5) Współpraca ze szkołami na rzecz promocji zdrowia i wskazywania alternatywnych form spędzania czasu wolnego z dala od używek np. rajd rowerowy, wycieczki połączone z konkursami i zabawami o charakterze profilaktyki uzależnień.
- 6) Nawiązanie współpracy z Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży przy Szpitalu Ogólnym w Kolnie.

Edukacja publiczna w zakresie profilaktyki alkoholowej.

W interesie każdego samorządu leży poinformowanie społeczności lokalnej o tym, gdzie i jak szukać pomocy w sytuacjach związanych z negatywnymi konsekwencjami używania alkoholu.

Rekomenduje się rozpowszechnienie informacji z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie gminy lub powiatu.

- 1) Prowadzenie lokalnych kampanii np.: „Przeciw pijanym kierowcom”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Stop przemocy”.
- 2) Prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych.
- 3) Pozyskiwanie patronatów dla podejmowania działań.
- 4) Edukacja lokalnych decydentów i radnych w zakresie wagi i skali problematyki alkoholowej poprzez zapraszanie ich do lokalnych debat, kampanii edukacyjnych, udziału w imprezach profilaktycznych oraz zapoznanie z ogólnopolską i lokalną diagnozą problemów alkoholowych.
- 5) Edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych (szczególnie w temacie FASD – Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych).

Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach.

Kampanie społeczne.

Działania profilaktyczne w środowisku pracy.

- 1) Kampanie informacyjne – gdzie szukać pomocy, jak reagować w sytuacji ujawnienia problemów, których przyczyną jest alkohol;
- 2) Działania edukacyjne dotyczące wzorów picia, szkód powodowanych przez alkohol, zmiany zachowań, np. sposobów odmawiania picia alkoholu czy wreszcie szkoleń kierowanych do kadry zarządzającej, przygotowujących do podejmowania interwencji wobec pracowników;
- 3) Przygotowywanie i wdrażanie kompleksowych rozwiązań w zakresie rozpoznania sytuacji problemowych, adekwatnego reagowania przez kadrę kierowniczą, skierowanie na terapię, powrót do pracy.

Działania na rzecz ograniczenia populacji osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

Szacuje się, że liczba ludzi pijących ryzykownie i szkodliwie jest aż cztery razy większa niż populacja osób uzależnionych od alkoholu i stanowi ok. 10% dorosłych mieszkańców Polski.

Zakup materiałów edukacyjnych dla personelu medycznego i pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 1) Udostępnienie lokalu dla grupy „AA”.
- 2) Wspieranie grup samopomocowych.

- 3) Prowadzenie systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie miasta z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.
- 4) Zakup pomocy z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy do szkół, bibliotek, lecznictwa odwykowego, punktu konsultacyjnego i Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Powyższy zapis oznacza, że w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, miasto może podejmować interwencje oraz występować przed sądem z aktem oskarżenia jako oskarżyciel publiczny bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratury.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Działalność CIS wynika z ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 176). Zgodnie z przepisami ww. ustawy podmioty zatrudnienia socjalnego realizują reintegrację zawodową i społeczną poprzez następujące usługi: kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu, nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych, naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi. Placówki takie jak CIS czy KIS są przeznaczone w szczególności dla osób bezdomnych, uzależnionych od alkoholu, narkotyków, osób z zaburzeniami psychicznymi, bezrobotnych, zwalnianych z zakładów karnych, uchodźców, osób z niepełnosprawnościami.

W celu ścisłego powiązania realizowanych działań z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych rekomenduje się finansowanie funkcjonowania CIS ze środków przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jedynie w sposób proporcjonalny do liczby osób uzależnionych od alkoholu, biorących udział w oferowanych przez nie zajęciach reintegracyjnych.

7. Kompetencje członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolnie w obecnym składzie została powołana Zarządzeniem Nr 24/15 Burmistrza Miasta Kolno z dnia 28 stycznia 2015 r. Podstawowe kompetencje MKRPA to:

- 1) Praca z klientem, motywowanie do abstinencji. Zakres: uzależnienie od alkoholu, picie ryzykowne, picie szkodliwe oraz strategie pomocy, w tym programy redukcji szkód oraz programy ograniczania picia.
- 2) Występuje przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego lub świadka.
- 3) Rodzina z problemem alkoholowym, w tym współuzależnienie.
- 4) Sytuacja dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym oraz strategie pomocy organizowanej w środowisku lokalnym z uwzględnieniem pracy socjoterapeutycznej.
- 5) Zjawisko przemocy w rodzinie – aspekty prawne i psychologiczne, praca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych, procedura „Niebieskie Karty” z uwzględnieniem roli gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 6) Skuteczne strategie profilaktyczne, wiedza o czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących, profilaktyka szkolna, środowiskowa i rodzinna, standardy programów profilaktycznych oraz ich ewaluacja.
- 7) Diagnoza problemów alkoholowych w środowisku lokalnym.
- 8) System rozwiązywania problemów alkoholowych w Polsce oraz budowanie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i ich ewaluacja.
- 9) Zasady wydawania i cofania zezwoleń oraz prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- 10) Lokalne strategie ograniczania dostępności alkoholu, w tym zawartość merytoryczna uchwał podejmowanych przez rady gmin na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 11) Kontakt z klientem gminnej komisji – osobą uzależnioną, współuzależnioną, osobą doświadczającą przemocy i stosującą przemoc.

8. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 1) Wynagrodzenie dla członków MKRPA za udział w posiedzeniu komisji wynosi:
  - a) przewodniczący Komisji – w wysokości 18% minimalnego wynagrodzenia za pracę,
  - b) członkowie Komisji po 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
- 2) Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi lista obecności z posiedzenia Komisji.
- 3) W przypadku brania udziału w jednym dniu w kilku czynnościach wymienionych w zadaniach Komisji, przysługuje jedno wynagrodzenie.

Wynagrodzenie nie przysługuje członkom Komisji będącym pracownikami Urzędu Miasta Kolno.

9. Zasady finansowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022 oraz sposób realizacji zadań.

Rada Miasta Kolno przyjmuje stosowną uchwałą sposób i realizację programu oraz zleca realizację programu Burmistrzowi. Burmistrz jest wykonawcą uchwalonego programu.

1. Finansowanie.

Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022 są dochody własne gminy, w tym uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Określa je preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z budżetem miasta w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

2. Harmonogram.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022 ma charakter ramowy i może ulec zmianie w przypadku nowelizacji zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Realizacja programu wymaga corocznie szczegółowego określenia zadań opracowanych w harmonogramie wraz z preliminarzem wydatków, który jako część integralna programu zostanie przyjęty uchwałą Rady Miasta Kolno.

3. Sposób realizacji zadań.

Burmistrz Miasta realizuje program za pośrednictwem powołanego Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który:

- 1) współdziała z MKRPA,
- 2) współpracuje w realizacji zadań z MOPS,
- 3) koordynuje działania podmiotów, którym zlecane są zadania miejskiego programu,
- 4) współpracuje ze szkołami, sądem, prokuraturą, policją, grupami samopomocowymi.

4. Monitorowanie.

Monitoring poszczególnych zadań wynikających z realizacji programu będzie przeprowadzony na podstawie sprawozdań od instytucji, osób odpowiedzialnych za ich realizację. Na podstawie analizy realizowanego programu i sprawozdań, koordynujący program Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sporządzi zbiorcze sprawozdanie, które zostanie przedłożone Radzie Miasta Kolno do dnia 31 marca 2023 r.

10. Harmonogram wydatków realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022.

Lp.	Zadania do realizacji	Sposoby realizacji	Osoba lub instytucja odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty w zł
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dopuszczenie placówek leczenia odwykowego np.: telewizor, odtwarzacz DVD, dyktafon, materace, tablice, komputer z podłączeniem do Internetu i inne. Dofinansowanie remontu i adaptacji placówek w celu dostosowania warunków materialnych i lokalowych do prowadzenia terapii. 2) Dofinansowanie kształcenia pracowników placówek. Szkolenia terapeutów odbywające się w ramach zdobywania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. 3) Zakup materiałów edukacyjnych dot. przemocy oraz uzależnienia od alkoholu dla społeczności lokalnej oraz pacjentów i terapeutów w placówce. Prenumerata „Świat problemów”, „Remedium”, „Terapia Uzależnienia i Współuzależnienia” czy „Niebieska Linia”, broszury, książki, ulotki, czasopisma. 4) Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i utrzymanie budynku. 5) W razie potrzeb zorganizowanie pielgrzymki trzeźwościowej do Lichenia lub Częstochowy dla osób z rodzin z problemem alkoholowym. 6) Opłacanie kosztów biegłego psychologa i psychiatry orzekającego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. 7) Dofinansowanie pracy terapeutycznej z rodziną. Zakup materiałów edukacyjnych dla pracowników placówek leczenia uzależnienia oraz zakup programu ponadpodstawowego lub jego elementów (na wniosek podmiotu leczniczego) 8) Dofinansowanie w razie możliwości pracy terapeutycznej z młodzieżą uzależnioną i zagrożoną uzależnieniem poprzez wyjazd terapeutyczny, turnus rehabilitacyjny czy zajęcia edukacyjno-terapeutyczne dla rodziców/opiekunów. 	Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Cały rok	297 535,00

2.	<p>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</p>	<p>1) Programy pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików (DDA) w formie np.: terapii, edukacji, poradnictwa, interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej, po uprzednim złożeniu wniosku przez dyrektora placówki leczenia odwykowego.</p> <p>Pomoc dzieciom z rodzin alkoholowych</p> <p>1) Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej tj. Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”, działającej przy Urzędzie Miasta Kolno.</p> <p>2) Ubezpieczenie budynku od OC i NW.</p> <p>3) Opłata abonamentowa, radiowo-telewizyjna za cały rok w Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.</p> <p>4) Finansowanie zajęć profilaktycznych i opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.</p> <p>5) Finansowanie wycieczek letnich dla dzieci z rodzin alkoholowych i z rodzin z grup ryzyka, pochodzących z miasta Kolno, organizowanych przez Urząd Miasta Kolno, w tym opłata OC i NW wycieczek.</p> <p>6) Remont i doposażenie budynku Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.</p> <p>7) Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka”.</p> <p>8) Finansowanie paczek świątecznych dla dzieci ze Świetlicy Środowiskowej „Stokrotka” oraz kolacji wigilijnej.</p> <p>Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.</p> <p>1) Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno – edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci.</p> <p>2) Prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.</p>	<p>Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<p>Cały rok</p>	
----	---	--	--	-----------------	--

3.	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Przeprowadzenie lokalnej diagnozy problemów społecznych. Zlecenie zadań do wykonania firmie zewnętrznej. 2) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (wdrażanie programów o sprawdzonej skuteczności) oraz dofinansowanie obozów profilaktycznych i wycieczek organizowanych przez Kościół. 3) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów. 4) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. 5) Współpraca ze szkołami na rzecz promocji zdrowia i wskazywania alternatywnych form spędzania czasu wolnego z dala od używek np. rajd rowerowy/wycieczki połączone z konkursami i zabawami o charakterze profilaktyki alkoholowej. 6) Nawiązanie współpracy z Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży przy Szpitalu Ogólnym w Kolnie. <p>Edukacja publiczna Prowadzenie lokalnych kampanii m.in. „Stop przemocy”. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach. Kampanie społeczne np. „Przeciw pijanym kierowcom”, „Zachowaj trzeźwy umysł”, ulotki, broszury. Działania na rzecz ograniczenia populacji osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie. Zakup materiałów edukacyjnych dla personelu medycznego i pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.</p>	<p>Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<p>Cały rok</p>	
----	--	---	--	-----------------	--

4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Udostępnianie lokalu dla grupy „AA”. 2) Zakup pomocy z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy do szkół, bibliotek, lecznictwa odwykowego, punktu konsultacyjnego i świetlicy środowiskowej. 3) W ramach możliwości MPPiRPA dofinansowanie działalności CIS. 	Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Cały rok	
5.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolnie.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Korespondowanie z Prokuraturą Rejonową w Kolnie, z Komendą Powiatową Policji w Kolnie, z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 2) Wynagrodzenie dla MKRPA w Kolnie. 	Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz MKRPA	Cały rok	
6.	Wynagrodzenie pracowników wraz z pochodnymi (3 pracowników).	Zabezpieczenie środków finansowych na wynagrodzenie pełnomocnika i dwóch referentów.	Urząd Miasta Kolno	Cały rok	

11. Kontrola realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022.

Realizatorem Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Kolno na rok 2022 jest Burmistrz Miasta Kolno.

Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składa Burmistrzowi Miasta Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w terminie do końca lutego za rok poprzedni. Burmistrz Miasta składa Radzie Miasta Kolno sprawozdanie z wykonania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w terminie do końca I kwartału roku następnego.

Środki finansowe na wykonanie niniejszego programu pochodzą z budżetu miasta, w tym w szczególności z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Uzasadnienie

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi podstawę do praktycznej realizacji zadań ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119). W art. 4¹ ust. 1 ww. ustawa wyraźnie formułuje, że wskazane zadania należą do zadań własnych gminy. Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy. Program, zgodnie z art. 18² ustawy, jest finansowany z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.